

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 434-02/17-3/1
Ljubljana, 18. 7. 2017

EPA 2055-VII

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o dajatvah za motorna vozila (ZDajMV) – druga obravnava

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 101. seji 17. julija 2017 obravnavala Predlog zakona o dajatvah za motorna vozila (v nadaljevanju: Predlog zakona), ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Komisija **ne podpira** Predloga zakona.

Predlog zakona o dajatvah za motorna vozila nadomešča veljavni Zakon o letni dajatvi za uporabo vozil v cestnem prometu, vendar vsebinsko glede letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu bistveno ne odstopa od že uveljavljene ureditve. Ob ohranitvi že uveljavljene organizacijske strukture in sistema letne dajatve se predlaga nekaj dopolnitev sedanje ureditve in uskladitev nekaterih nejasnosti. Med drugim se določa, da so prihodki od letne dajatve namenska sredstva za izvedbo investicij in vzdrževanje prometne infrastrukture tudi po letu 2023. Zaradi jasnosti in uskladitve z Zakonom o davku na motorna vozila, ki določa kategorije invalidov, ki so oproščeni plačila davka na novo nabavljena vozila, se usklajujejo kategorije invalidov predvsem pri otrocih z motnjami v telesnem in duševnem razvoju in izenačujejo pogoji dokazovanja tega statusa. Pri oprostitvi plačila letne dajatve se bo za polnoletne upravičence upoštevalo tudi, da je vozilo lahko registrirano na upravičenčevega starša, zakonca ali zunajzakonskega partnerja, s katerim živi na istem naslovu. Pri oprostitvi plačila letne dajatve za poslovno nesposobne polnoletne upravičence je zaradi jasnosti določeno, da upravičenec prebiva pri svojem skrbniku. Ker invalidske organizacije s priznanim statusom pri svoji dejavnosti izvajajo tudi pomoč in oskrbo oseb z motnjami v duševnem razvoju, ki niso nujno na invalidskem vozičku, po novem ne bo več obvezno, da mora biti vozilo prirejeno za prevoz invalida na invalidskem vozičku. Jasneje se določa, katera so dokazila za zmanjšanje plačila letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu, ki jih izkazuje družina, ki ima štiri ali več otrok. Zmanjšanja plačila letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu bodo deležne tudi rejniške družine. Prav tako se prehaja iz mesečnega obračuna vračila letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu na dnevni obračun vračila letne dajatve, saj je danes urejeno tako, da je v primeru prepisa vozila za isti mesec plačana dvojna dajatev.

Kot bistvena novost se na podlagi tujih izkušenj ter priporočil Računskega sodišča uvaja nova dajatev za odjavljena vozila, ki naj bi spodbudila lastnike odjavljenih in izrabljenih vozil, da poskrbijo za ustrezno razgradnjo teh vozil v pooblaščenih obratih za razstavljanje teh vozil. V skladu z veljavno ureditvijo mora lastnik vozila pri odjavi vozila podati izjavo o lokaciji vozila ali predložiti potrdilo o razgradnji vozila, ki ga prejme na pristojnem prevzemnem mestu za izrabljena vozila, pri čemer je storitev razgradnje izrabljenih vozil za zadnjega lastnika motornega vozila brezplačna. Vendar lastniki vozil v praksi niso dosledni in ne sporočajo teh podatkov oz. se izjava o lokaciji zlorablja tako, da se z njo odjavljajo iz prometa vozila, ki jih zadnji lastniki kasneje oddajo v nezakonito razgradnjo ali drugo nepooblaščenno ravnanje (npr. nezakonit izvoz v tujino). Predlagan ukrep uvedbe dajatve za odjavljena vozila je posledica dejstva, da se v Sloveniji razgradi bistveno manj izrabljenih vozil (okoli 7.000) kot je bilo ocenjeno in pričakovano ob vzpostavitvi sistema razgradnje izrabljenih vozil leta 2005 (vsaj okoli 30.000). Kot poudarja predlagatelj zakona, je v okviru inšpekcijskih postopkov nemogoče nadzirati okoli 100.000 vozil, ki se jih vsako leto odjavi iz prometa in za katere ni nujno, da gre za izrabljena vozila. Po oceni EUROSTAT letno izgine na območju EU okoli 4 mio izrabljenih vozil, pri čemer je problematika obsežnejša v državah, kjer je odjava vozila iz prometa možna kadarkoli in časovno neomejena. Najbolj učinkovit način preprečevanja zlorabe odjave vozila iz prometa za nezakonito ravnanje z izrabljenimi vozili, kar kaže tudi praksa v drugih državah EU, je instrument, ki vnaprej preprečuje zlorabe - uporaba finančnega instrumenta, ki lastnika vozila obvezuje, da izpolnjuje vse obveznosti z vozilom v celotnem življenjskem obdobju, teh pa je razbremenjen, ko vozilo proda ali odda v razgradnjo. Medresorska delovna skupina je na podlagi proučitve številnih rešitev ugotovila, da je najbolj primerna rešitev uvedba dajatve za odjavljena vozila, za katero se pričakuje, da bo pripomogla k večjemu zajemu izrabljenih vozil v razgradnjo v skladu z veljavnimi predpisi.

Kot pojasnjuje predlagatelj zakona, se predlaga uvedba dajatve za tri kategorije vozil, in sicer za M1 (vozila za prevoz potnikov z največ osmimi sedeži poleg voznikovega sedeža), za N1 (vozila za prevoz blaga z največjo maso do vključno 3,5 tone) in za L2e (trikolesna vozila). Zavezanec za plačilo dajatve bo lastnik vozila, ko bo njegovo vozilo odjavljeno več kot eno leto in ne bo ponovno registrirano oz. dano v razgradnjo v skladu s predpisi. Glede na predviden sistem bo Direkcija za infrastrukturo poslala lastniku motornega vozila obvestilo s položnico. Obveznost plačila dajatve za odjavljeno vozilo preneha, če voznik s potrdilom dokaže, da je bilo vozilo uničeno v skladu s predpisi o varstvu okolja, ukradeno (policijski zapisnik), ponovno registrirano (tudi v drugi državi članici) ali da je bilo izvoženo izven EU na osnovi carinske deklaracije. Predvideno je, da se bosta informacijska sistema obratov za razgradnjo vozil in evidence o vozilih povezali. Po preteku desetih let obveznost plačila dajatve za odjavljeno vozilo preneha. Predvideno je, da bodo vsi, ki bodo 1. aprila 2018 lastniki odjavljenih vozil, po preteku enega leta, to je po 1. aprilu 2019, postali zavezanci za plačilo dajatve za odjavljeno vozilo.

Komisija se je v razpravi osredotočila na uvedbo nove dajatve za odjavljena vozila in pri tem izrazila pomisleke, zaradi katerih ne more podreti Predloga zakona.

Predlagan ukrep uvedbe dajatve za odjavljena vozila sicer pomeni poskus ureditve problematike izrabljenih vozil, ki se ne razgradijo v skladu z veljavno zakonsko ureditvijo, ampak končajo v naravi ali na črnem trgu, vendar po mnenju komisije ukrep celovito ne rešuje problematike onesnaževanja okolja z izrabljenimi vozili in ne bo pripomogel k učinkovitejšemu odstranjevanju izrabljenih vozil, ki ležijo v naravi in urbanih okoljih, kar je ključen problem, ki zahteva čimprejšnje ukrepanje. Člani komisije dvomijo, da bo predlagana uvedba dajatve za odjavljena vozila pripomogla k čistejšemu okolju in s tem kakovostnejšemu življenju. Predlog zakona ne rešuje obstoječe problematike onesnaževanja okolja z izrabljenimi vozili, pri čemer komisija opozarja, da danes občine,

kljub inšpekcijskim službam, nimajo mehanizma, ki bi jim omogočil učinkovito odstranjevanje zapuščenih vozil.

Komisija se je spraševala, ali bo predlagana višina dajatve za odjavljena vozila, to je 25 % od letne dajatve oz. najmanj 25 evrov, odvrčala potencialne kršitelje od zlorab, saj bodo lahko imeli, kljub plačilu dajatve za odjavljena vozila, še zmeraj finančne koristi v primeru nezakonitega ravnanja z izrabljenimi vozili. Glede na pojasnilo predlagatelja zakona, da je predlagana višina dajatve za odjavljena vozila kompromisni predlog medresorske delovne skupine in da tudi morebitna višja dajatev za odjavljena vozila verjetno nekaterih lastnikov odjavljenih vozil zaradi finančnih razlogov ne bo odvrnila od zlorab, komisija ocenjuje, da predlagan finančni ukrep v pretežni meri ne bo preprečeval zlorab ob odjavi vozila iz prometa, kar pa je osnovni namen uvedbe tega finančnega ukrepa. Ukrep bi bil bolj učinkovit, če bi določili tako visoko dajatev za odjavljena vozila, da nezakonito ravnanje z izrabljenimi vozili ne bi prinašalo finančnih koristi. Ob tem opozorilu komisija po drugi strani izpostavlja, da se danes pogosto dogaja, da socialno ogroženi lastniki odjavljajo vozila iz prometa, ki sicer še niso izrabljena, ker nimajo denarja za registracijo. Z novo dajatvijo za odjavljena vozila, četudi zgolj v višini 25 evrov, bi bili dodatno finančno obremenjeni, kar pa je nedopustno. Komisija tudi meni, da bi morali del odgovornosti za odstranitev izrabljenih vozil nositi tudi proizvajalci in prodajalci vozil.

Komisija se je tudi spraševala, zakaj se je predlagatelj odločil za desetletno obdobje, za katero velja obveznost plačevanja dajatve za odjavljena vozila. Ob tem se tudi postavlja vprašanje, ali bodo obrati za razstavljanje izrabljenih vozil po uvedbi dajatve začeli zaračunavati prevzem izrabljenih vozil.

Ker predlagana dajatev za odjavljena vozila postavlja socialno ogrožene lastnike vozil v še težji finančni položaj, obenem pa tudi višja dajatev ne bo preprečevala zlorab pri odjavi vozila iz prometa, če bo nezakonito ravnanje z izrabljenimi vozili prinašalo pozitivne finančne učinke, komisija ocenjuje predlagan instrument, s katerim naj bi preprečevali onesnaževanje okolja z izrabljenimi vozili in zagotovili učinkovitejši zajem izrabljenih vozil v razgradnjo, kot neustrezen. Komisija pričakuje, da bo predlagatelj razmislil o bolj pravični rešitvi, ki bo imela pozitivne učinke za okolje in bo obenem uredila tudi obstoječo problematiko zapuščenih vozil v naravi.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.